annapurnapost.com

अन्नपूर्ण पोस्ट

वर्ष २४, अंक १४४, पृष्ठ ८ | [illegible]पाडौं, आइतबार ५ [illegible]ज २०८[illegible] | [illegible] औंसी, नेपाल संवत् ११४२ | [illegible] SEPTEMBER 21, 2025 | काठमाडौं, इटहरी, बुटवल र कोहलपुरबाट एकैसाथ प्रकाशित | मूल्य : रु. १०

कभर स्टोरी

जेन–जी भावनाअनुसार कार्यान्वयन होला त बजेट ?

संघीयता कार्यान्वयनपछिका सबै सरकारको घोषणा हुन्थ्यो- संघ सरकारबाट अब टुक्रे योजना राखिँदैनन् । व्यावहारिक बजेट बनाइनेछ ।' तर, यस्ता घोषणा केवल घोषणामै सीमित बने । भ्रष्टाचारको अन्त्य र सुशासनका पक्षमा बनेको अन्तरिम सरकारले टुक्रे योजना हटाएर व्यावहारिक बजेट कार्यान्वयन गर्ने घोषणा गरेको छ । प्रतिबद्धताअनुसार अन्तरिम सरकार अघि बढे बजेट कार्यान्वयन हुने र विकास निर्माणले पनि गति लिएर अर्थतन्त्र चलायमान हुने विज्ञहरू बताउँछन् ।

ममता थापा | *काठमाडौं*

– को रिपोर्ट

समाचार पृष्ठ २

लिजमा दिने तयारी भएका ठूला संरचना जलेर ध्वस्त

सुनिता कार्की | *काठमाडौं*

सरकारले संसद् भवन (वीरेन्द्र अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन केन्द्र), गोदावरीको सनराइज सभाहल र सुन्धाराको धरहरासहित ६ वटा ठूला आयोजना लिजमा दिने तयारी गरेको थियो। त्यसका विशेष संरचना सञ्चालनसम्बन्धी मापदण्ड पनि बनाइएको थियो। तर, जेन-जी आन्दोलनका क्रममा बानेश्वरस्थित संसद् भवन (वीरेन्द्र अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन केन्द्र) र गोदावरीको सनराइज सभाहल ध्वस्त भए। १ अर्ब रुपैयाँभन्दा माथिका आयोजनाबाट प्रतिफल आउने गरी लिजमा दिने तयारी तत्कालीन सरकारको थियो।

सुन्धाराको धरहरा, दमक व्यापारिक केन्द्र, बुटवलको सभाहल र प्रदर्शनी कक्ष पनि लिजमा दिने तयारी सरकारको छ। २०८२ भदौ २३ र २४ गते भएको जेन-जीको आन्दोलनमा २ वटा जलेर ध्वस्त भए भने केहीमा तोडफोड भयो। सहरी विकास मन्त्रालयका प्रवक्ता एवं सहसचिव नारायणप्रसाद मैनालीले नयाँ बानेश्वरस्थित संसद् भवन र ललितपुरको गोदावरीको सनराइज हल जेन-जीको आन्दोलनले ध्वस्त बनाएको बताए। झापाको दमक भ्यूटावरमा भने आंशिक क्षति भएको प्रवक्ता मैनालीले जानकारी दिए। सहरी मन्त्रालयअन्तर्गत निर्माण भइरहेका नयाँ संसद् भवन र सर्वोच्च अदालतको नयाँ भवनमा भने कुनै पनि क्षति नभएको उनले बताए।

जलेर ध्वस्त भएका संरचना कसरी बनाउने भन्नेमा सहरी मन्त्रालयसँग ठ्याक्कै योजना नभए पनि क्राउड फन्डिङ (खुला सहयोग) बाट ती आयोजना बनाउने तयारी भएको प्रवक्ता मैनालीले बताए।

सरकारी भवन तथा संरचना	निर्माण सम्पन्न	लागत(रुपैयाँ)	जेन–जीको आन्दोलनले पुऱ्याएको क्षति
बीआईसीसी	२०५० साल	करिब १ अर्ब	पूरा क्षति
सुन्धारा धरहरा	२०७८ सालमा आंशिक उद्घाटन, अझै केही निर्माण बाँकी	करिब ३ अर्ब ५३ करोड	क्षति नभएको
सनराइज सभाहल गोदावरी	२०७९ साल	करिब ८० करोड	पूरा क्षति
दमक व्यापारिक केन्द्र	२०८२	१ अर्ब ७९ करोड	आंशिक क्षति
बुटवल सभाहल	२०७९	१ अर्ब ४६ करोड	क्षति नभएको
बुटवल प्रदर्शनी कक्ष	२०७९	१ अर्ब २२ करोड	क्षति नभएको

स्रोत: सहरी विकास मन्त्रालय

» बाँकी पृष्ठ ५

हमासको 'बिदाइ तस्बिर' मा विपिन

काठमाडौं (अन्नपूर्ण) : हमासले नेपालका विपिन जोशीसहित ४८ इजरायली बन्दीको 'बिदाइ तस्बिर' सार्वजनिक गरेको छ। इजरायली सेनाले गाजा सहर कब्जा गर्ने कारबाही तीव्र पारेका बेला हमासले ४८ इजरायली बन्दीको 'बिदाइ तस्बिर' सार्वजनिक गरेको हो। सार्वजनिक गरिएका तस्बिरमा नेपालका विपिन जोशी पनि छन्। विपिनको परिवारले अन्नपूर्ण पोस्ट्सँग भन्यो, 'यसबारे आधिकारिक जानकारी आएको छैन। हामीले इजरायलमा सम्पर्क गरिरहेका छौं।'

» बाँकी पृष्ठ ५

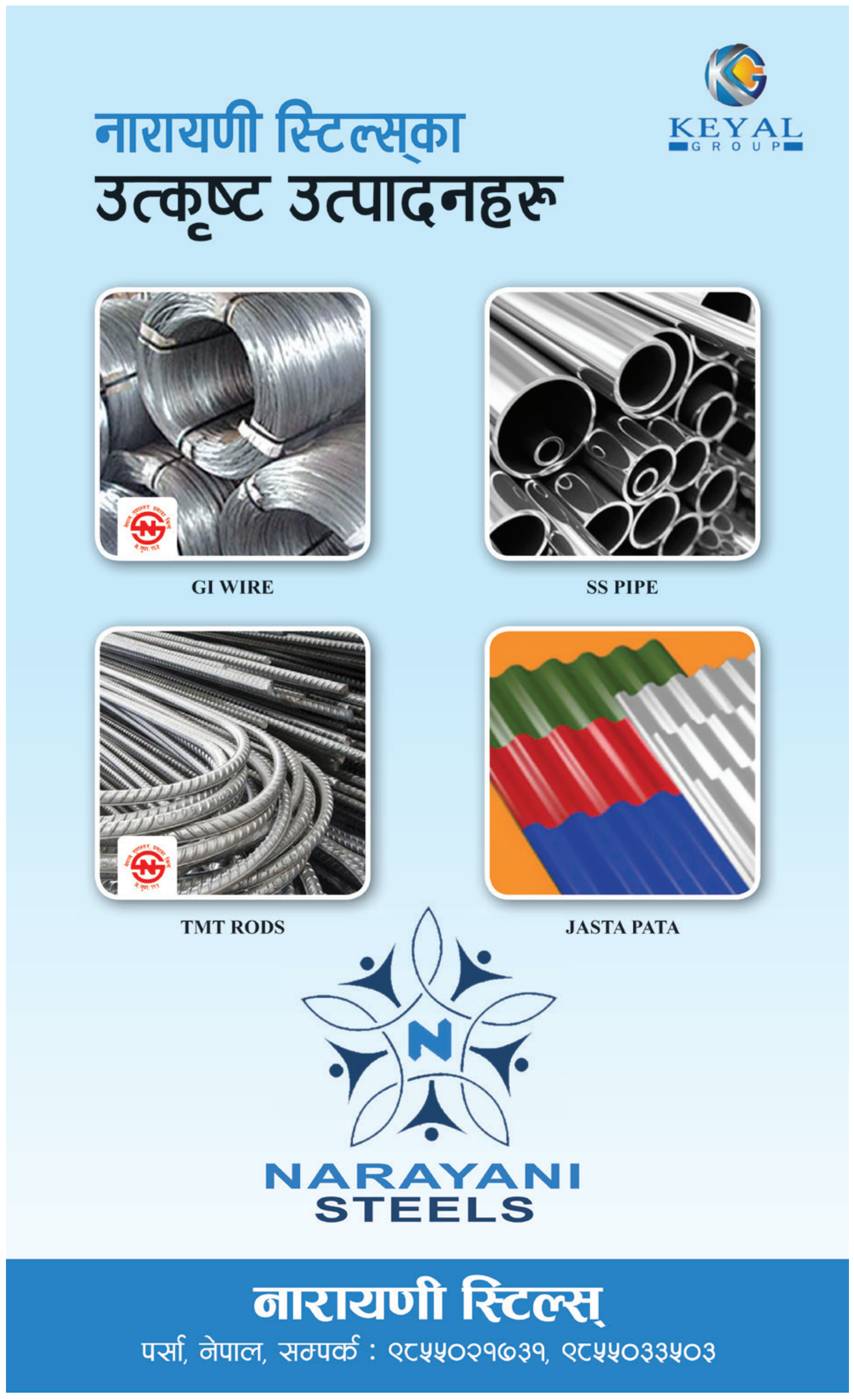

संघीयताको अभ्यास, सुशासनको अभाव

पूर्णचन्द्र भट्टराई

विशेष आलेख

करिब सात दशक लामो राजनीतिक संघर्षपश्चात् संविधानसभाबाट बनेको संविधानले मुलुकलाई संघीय गणतन्त्रमा रूपान्तरण गऱ्यो। परम्परागत संसदीय प्रणाली, राजाको प्रत्यक्ष शासन, पञ्चायती व्यवस्था, बहुदलीय संसदीय व्यवस्था लगायतका ६ वटा संविधानका अभ्यासपश्चात् संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासनसहितको संविधान जारी भएको हो। यो संविधान जारी भएको पनि दशक पुग्न लागेको छ।

दशकौं लामो संघर्ष र बलिदानबाट संघीय संविधान जारी भएपछि जनताको अपेक्षा थियो- राजनीतिक अस्थिरता र अन्यौलको अन्त्य भई मुलुकले दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्ने छ। यी नै अपेक्षाअनुसार मुलुकले सन् २०३० सम्म (वि.सं २०८७) का लागि दिगो विकासका लक्ष्य पूरा गरेर उच्च मध्यम आय स्तर भएको मुलुकमा स्तरोन्तरी गर्ने लक्ष्य निर्धारण गरेको हो।

यस्तै, सन् २०४३ अर्थात् वि.सं. २१०० सम्ममा उच्च आय भएको समृद्ध मुलुक हुने दीर्घकालीन लक्ष्यहरूसमेत निर्धारण गरेको छ। अर्थात्, मुलुकले राजनीतिक प्रणालीसँगै समृद्धिलाई जोडेर रूपान्तरणको मार्गचित्र कोर्ने प्रयास गरेको छ।

संघीय प्रणाली अवलम्बनमा पहिलो संविधानसभाले औंल्याएका विषयवस्तुमा मुलुकको विविधतालाई व्यवस्थापन गर्नु, शासनमा सबै नागरिक क्षेत्र र समुदायको पहिचान, पहुँच र हिस्सेदारीको सुनिश्चितता, शासन प्रणालीमा सबैको प्रतिनिधित्व, सबै प्रकारका विभेदको अन्त्य र समाजको लोकतान्त्रीकरण गर्दै समतामूलक तथा समावेशी लोकतन्त्रको स्थापना गर्दै एकात्मक राज्यले सम्बोधन गर्न नसकेको विषयलाई सम्बोधन गर्ने चाहना नै प्रमुख थिए। हुन पनि हाम्रो मुलुकको आकार र जनसंख्याको तुलनामा धेरै विविधतायुक्त रहेको छ। करिब ३ करोड जनसंख्या भएको मुलुकमा १४२ जातजाति, १२४ भाषा (थप ६ भाषा पहिचानको क्रममा) १० भन्दा धेरै धार्मिक समुदाय रहेबाट हाम्रो विविधता झल्कन्छ।

यस एक दशकको अवधिमा संघीय प्रणाली गतिशील रहेको राजनीतिक भाष्य सिर्जना गर्ने प्रयास नभएको होइन। तर, मुलुकको व्यवस्था, संरचना र कार्यप्रणाली यसअनुसार हुन नसकेको जेन-जी आन्दोलनको केही समयमै सम्पूर्ण राज्यप्रणाली भताभुंग भएबाट प्रष्ट हुन्छ। यस आलेखले यिनै परिवेशमा संघीय प्रणालीको पहिलो दशकलाई केलाउने प्रयास गरेको छ।

संघीय प्रणालीको कार्यान्वयन

नेपालको संघीय प्रणालीको अनुभवलाई नियाल्न तीनवटा पाटाबाट हेर्नुपर्ने हुन्छ- पहिलो राजनीतिक पाटो। संघीय प्रणाली र यसको कार्यान्वयनको विषय मूलत: राजनीतिक मुद्दा हो। यसको नेतृत्व, जस अपजसको भारी राजनीतिक क्षेत्रकै काँधमा हुन्छ। राजनीतिक पाटोमा राज्यको पुनर्संरचनाको कार्य सम्पन्न हुनुका साथै संघीय प्रणालीका लागि आवश्यक नीतिगत तथा कानुनी आधारहरू निर्माणमा बढी ध्यान केन्द्रित गर्नुपर्ने अवस्था थियो।

» बाँकी पृष्ठ ३